

Inserati se sprejemajo in velja risopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.

12 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na Dunsjski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 3 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Taaffe in cesarski namestniki po deželah.

Akoravno se imenujejo namestniki „cesarski“, vendar so po ustavi podvrženi vladi, to je, ministerstvu, v prvi vrsti ministru notranjih zadev, kar je pri nas zdaj Taaffe. Pa z namestniki ima Taaffe svoj poseben križ. Za Galicijo ne more nobenega pripravnega najti. Poljaki so že tako na konji, da mora za Galicijo Poljak namestnik biti; pravičnost bi zahtevala, da bi se na drugo polovico prebivalstva v deželi tudi nekoliko ozira vzelo, in če mora že Poljak biti, naj bi se izbral vsaj tak, da bi Rusinom ne bil sovražen. Po nekterih drugih deželah imajo zopet take namestnike, ki niso na svojem prostoru, ali da ne zastopajo prave politike, ali da nasprotujejo sedanji vladi, ali pa da niso v soglasji z večino prebivalstva dotične dežele. Med one, ki ne zastopajo prave politike, moramo šteti dva, namreč namestnika v Trstu in onega v Šleziji. Tržaški, ali prav za prav primorski namestnik de Pretis je v prvi vrsti ustavoverec, tedaj nasprotnik sedanje vlade; vrhu tega pa še podpira malo zanesljivi laški živelj, zvestemu slovanskemu pa je menj prijazen. To pa je politika Avstriji pogubna. Še le te dni smo brali, kako da se Italijani v kraljevini še vedno spominjajo Trsta in ga hočejo s celim Primorjem vred pod se zgrabiti. Znano pa je tudi zadosti, da take želje nahajajo odmev tudi med mnogimi primorskimi Lah. Avstrija mo-

rala bi tedaj v Primorji imeti takega namestnika, da bi zvesto slovansko prebivalstvo krepčal, laški in lahonski živelj pa odrival. Tak pa de Pretis ni, zato ni na svojem mestu, in bi se moral odstraniti. Sumer, namestnik v Šleziji, je zopet skoz in skoz nemški liberal, in kot tak ne samo da mora biti sedanjim sistemom neprijazen, ampak on tudi škodljivo politiko podpira, ker podpira germanizacijo v Šleziji. Znano pa je, da Prusi že davno škilijo na nemške dežele v Avstriji, posebno pa so prusomani v Šleziji doma. Kedar se bo zidal znani most do Adrije, pride Šlezija prva na vrsto, in tam Prusi ne bodo našli dosti upora, ker je vsled germanizacije že vse v tem duhu obdelano. Prava avstrijska politika morala bi v Šleziji Slovane podpirati. Tega Sumer ne stori, zato pa ni na svojem mestu.

Štajarski namestnik Kübeck je kot ustavoverec nasprotnik sedanje vlade, ravno tako dolnjeavstrijski namestnik Possinger. Weber na Českem in Widmann na Tirolskem sta tudi ustavoverca ali nemško-liberalca, ter stojita v nasprotju z večino prebivalstva teh dveh dežel.

Kako se pa zamore državna mašina dobro vrteti, če se pa velika kolesa, namreč cesarski namestniki, nečejo premikati ali pa se celo nasprotno vrté proti volji in proti namenom vlade? Če Taaffe prav kaj dobrega sklene in zauskaže, saj mu taki njegovi podložni organi vse prekrizajo. Če Taaffe hoče, da bo mašina gladko tekla, da se bo njegova volja povsod radovoljno spolnovala, moral se bo za to od-

ločiti, da velika kolesa v mašini, cesarske namestnike po deželah, nekoliko popravi ali pa zamenj. Čudno, da tega do sedaj še ni storil! Ustavoverne vlade so si znale v takih slučajih bolj hitro pomagati. Taaffejevo omahovanje med strankami in njegova prizanesljivost proti podložnim organom zna mu še njegov sedež spodkopati!

Irska.

(Konec.)

Parlament sošel se je 1. 1833; med poslanci bil je tudi v dolnji zbornici navzoč O'Connell s tremi sinovi in dvema sorodnikoma. Prestolni govor naglašal je potrebo strogih določb o Irski, ki je preprežena s tajnimi družtv. O'Connell predložil je nasvet zbornici, po katerem naj dobi Irska svoboden parlament, kterege je izgubila po proglašenju unije leta 1799. Predlog ta bil pa je zavržen. A kmalu pozneje padlo je ministerstvo Tory, ki je bilo Irceem posebno sovražno. Pod naslednim ministerstvom poravnala se je velika krivica glede cerkve anglikanske. Ta namreč imela je silno dohodkov na Irskem, a jako malo vernikov. Dohodke so odstranili in osem biskupij anglikanskih spojili so z drugimi.

S tem se je zboljšalo nekoliko stanje inteligenci irski, a ljudstvo ni bilo nič na boljšem. Beda in revščina bila mu je delež, s katerim ga je obilno obdarovala osoda. Vstanovila je sicer vlada 80 tako zvanih „hiš lju-

Arbanaška in Arbanasi.

Po česki „Osvěti.“

(Dalje.)

Drugi primer se navaja o velikej naselbini zraven Skadra, ki je sprejela islam, da se osveti župniku, s katerim se ni mogla pogoditi, kdaj da jim bere sv. mašo. Župnik je poklical ljudi, da pridejo poprej v cerkev, ali ti so se odločili kasneje iti, pa ko je enkrat župnik bral sv. mašo v njihovej odsotnosti, odšli so v Skader, ter se kmalu vrnil kot mohamedanci.

Razum teh verskih odnošajev v Arbanaški so zanimive odloke katoliškega provincialnega koncila, ki se je v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Lešu obdrževal 1. 1703. Katolikom se zapoveduje, da se ne dajo nazivati muhamedance, nego da javno izpovedajo svojo vero, dalje da ne časte svetnikov po starem kalendaru na grški način; duhovnom se zabranjuje krstiti deco mohamedansko zato, da izgube razne bolezni, in drugo deliti muhamedancem sv. obhajilo, odvezati jih od grehov, ko niso odnešene stvari povrnjene, potrditi zakone bez privoljenja neveste itd. Kar se krsta tiče, obnovljen je bil samo dekret od dne 6. septembra 1625 sv. občne kongregacije. A po pripovedanju mnogih popotnikov, kakor Hilfer-

dinga, (Novi Pazar in Kosovo), Hahna in dr. kakor tudi prisotnih prič se še dandanes dogodja, kar je zabranil koncil 1. 1703. Tudi dandanes prihajajo muhamedanci z bolestno deco, ktereje ni pomoglo niti vračarenje, niti muhamedanski hodža, v krščanske cerkve, da jo dajo tukaj pokrstiti, poškopiti s posvečeno vodo, podeliti jim sv. birmo itd. Na potovanju dohajajo Arbanasi v cerkve, da se dajo blagosloviti. Stari Arbanasi sprejemajo sv. obhajilo kot „lek proti zoboboli“, a krstu pripisujejo moč, da občuva truplo od smrada. Ako neodreši duhoven od greha Arbanasa, ki je bil ukral vola, odreče se ta človek svoje vere. Kar se ženitbe tiče, ni še nobena arbanaška nevesta rekla duhovnu na vprašanje pri venčanju „da“, nego je potrdila samo kimanjem. Oteti nevesto, kupovati devojke ter deliti prstane in zaročevati se že v zibki, vse to je v Arbanaški v polnem cvetu.

Tajnih katolikov v občeh kristjanov ni ravno mnogo, ali jih je vendar več, nega se vidi. V mestih, do kterih sega turška moč, je nevarno izpovedati javno svojo krščansko vero, ker se to kazni kot odpadništvo in izdajstvo. Znano je na pr. osoda Bolgarov v Gilanu, ktere so odvedli v železju v Azijo, ker so javno priznali krščanstvo. Diplomacija se je sicer zavzela za nje, ali se je malokteri vrnil v svojo

domovino; na potu so jih tako mučili, da jih je večina umrla. Ali v neprehodnih gorskih krajih se jim ni treba toliko bati. Včasih se izdajejo za muhamedance zato, da ne morajo plačati harača (glavarine). Največ tajnih kristjanov je v okolici Prizrena in na Kosovem, a večidel so Bolgari in Srbi, ki se krivo zovejo Arbanasi. Kot po tajni krščani, posebno pravoslavne veroizpovedi, znani so prebivalci pokrajine Špata, na pogorju Tomora, severoiztočno od arbanaškega Belgrada. Ratoboren je to narod, ki Turkom pa tudi drugim brani prihod v svoje vasi, v kterih so mu cerkve, kamor dohaja pop iz arbanaškega Belgrada, da jim služi službo božjo. Vzeli so si turska imena ter jih uradi drže za mohamedance, da jim ni treba plačati davka od glave ter nostiti jarem in trpljenje krščanskega prebivalstva.

Še bolj pa, nego li vera, zasega v arbanaško življenje osveta. Arbanasu so pojedine rodovine samostalne celine, ktereje tako posamezni pripadajo, kakor pojedini udje telesa. Potem je taka celina dolžna odgovarjati za dela in čine vsacega pojedinca, kakor tudi pojedinec za čine cele rodovine, ktereje pripada. Zato pa tudi ni osveta delo pojedinca, ki reši sebe in rodovino svojo v begu, ako je krivec, ako li je pa on razžaljen, pa preslab, da se osveti, mora se vsa rodovina zanj zauzeti.

bavi" za siromake irske, v katerih je lahko bilo 80.000 ljudi, a kaj je pomaglo vse to, ker trije milijoni ljudi vendar niso imeli še vsakdanjega kruha! Kolika nevarnost pretila je Irski! Bati se je bilo po pravici, da kar naenkrat vzdigne se ljudstvo revno in nobena sila ne bi mogla vkrotiti razdraženega ljudstva obupanega. O'Connell, tedaj sodnik v Dublinu, videl je to nevarnost.

Skliceval je shode, kamor se je zbralo na tisoče ljudi; pri vseh priložnostih omenjal je, naj se držé potov zakonitih; ker le tem načinom mogoče je doseči stalnega zboljšanja. Bil pa je O'Connell v hudem položaji, kajti mnogo je bilo med ljudstvom rogoviležev, ki so hoteli doseči z uporom zahtevanja svoja. 8. oktobra l. 1843 sklical je O'Connell shod v Clonfort; pričakovali so nad milijon ljudi. Vlada bila je prestrašena s tem; raznesla se je celó po Londonu govorica, da mislijo O'Connella kronati in da bodo sklenili tu posebno agrarno postavo. Prepovedali so radi tega shod; vendar prišlo je mnogo ljudi in O'Connell imel je opraviti mnogo, da so se mirno razšli. Lahko bi bil vničil on z ljudmi svojimi posadke v Clonfortu in Dublinu, in s tem na mah osvobodil Irsko, a on je ni hotel osvoboditi po potu nepostavnem. Kljub temu prišel je v zameru pri vladi angleški. 14. oktobra zaprla je vlada O'Connella in sina mu Ivana z nekaterimi prijatelji.

Kakor strela iz jasnega, zadela je novica ta Irce; bati se je bilo vsega. O'Connell opominjal je Irce k miru. Po 24dnevem sklepanji bil je obsojen O'Connell na eno leto ječe; moral je plačati dve tisoč liber ter obljubiti, da šest let ne bode pečal se s politikom. Razdraženost med Irce bila je po tem dogodku še večja. Nerad bil je O'Connell v ječi; ne toliko zaradi sebe, pač pa zato, ker se je bal, da bi ne zvezali se prijatelji njegovi s tajnimi družbami, hoteč se na ta način maščevati nad vlado, ki jim je po krivici zaprla voditelja. O'Connell, vedoč, da je obsojen po nedolžnem, sklical se je na zbornico lordov. In ne brez uspeha; kajti 6. septembra bil je oproščen, z nepopisano

Razžalenje posameznika je razžalenje vse rodovine in krivnja posameznika je krivnja vse rodovine.

Krvna osveta je razširjena po vsej Arbanaskeji na severju in na jugu in med vsemi Arbanasi brez razlike vere. Vassa efendi govori v svojem že spomenjenem delcu (Berlin 1879) o krvni osveti na obrambo Arbanasov to-le: „Kdor koga ubije, tega preganjajo potomci ubitega; ako ga ne morejo dobiti v pest, zadene smrt njegovega očeta, njegovega sina, brata ali ujaka. Pobegne li ubijalec s svojo rodbino pred krvno osveto, ubije se katerikoli član dotične rodovine. Ako se ptuja žena otme, kazni se dotični s smrtjo; otimač ali kateri njegov rodjak mora biti ubit od razžaljenga moža ali pa od njegovih rodjakov. Zaročnica, ki poda roko drugemu, opolnomočuje s tim svojega ženina, da ubije njenega očeta, brata strica, ujaka. Prešestvo se kazni s smrtjo; soprog ima pravico ubiti prešestnika.“ Veroizpovedi so samo nekoliko uplivala na krvno osveto; ako ubije mohamedanec Arbanas kristjana, dolžan je kristjan razžaljene rodovine ubiti ali ubijalca samega ali pa kterega iz rodovine ubijalčeve; ako ubije muhamedanec muhamedanca, mora se smrti žrtvovati zopet muhamedanec, in ako ubije kristjan kristjana, potem mora pasti kristjan. (Dalje prih)

radostjo sprejemalo je ljudstvo prostega voditelja svojega.

L. 1845 predložil je Robert Peel nasvet, naj se ustanove na Irskem tri visoke šole nekonesfesionelne, za vzgojo deželanov, ne glede na njih vero. O'Connell je v imenu duhovenstva irskega oporekal slovesno temu predlogu, a zastoj — bil je sprejet.

Lakota, ki je vladala l. 1846 po Irskem, pospeševala je ugodno agitacijo O'Connellovo, da bi se doseгла po potu postavnem neodvisnost Irške. A vsa prizadevanja uničila je — smrt O'Connellova l. 1847.

Nasproti prej omenjenim kolegijem kraljevim postavili so načelniki cerkveni po prizadevanji propagande rimske s pomočjo darov od domačih in tujih vseučilišče katoliško leta 1851.

Agrarna beda pa še vedno tlači Irce. Posestvo imajo v rokah nekteri velikoposestniki. Ni čuda tedaj, da se je od l. 1851 do 1867 preselilo v Ameriko 1,832 000 Ircev. Našli so tu, česar niso mogli dobiti doma: prostost. Često pa se spominjajo v Ameriki živeči Irce rojakov svojih doma ter jih podpirajo na vse strani. Posebno zeló podpirajo tajne družbe, katerim je nalog „zeleni otok“ rešiti jarma angleškega; med temi so posebno znani feniani, o katerih se je pri letošnjem zasedanju parlamenta čulo govoriti. Namen jim je: na Irskem ustanoviti neodvisno republiko. Mnogo si prizadeva vlada, da bi zatrla ta upor, a brez uspeha. Nemiri pa, kateri so bili provzročeni po fenianih, imeli so dobre nasledke. Vsled teh nemirov jeli so se resno baviti Angleži z vprašanjem irskim. Dve najhujši rani Irce ste: cerkev anglikanska in presilna moč posestnikov — tujecev proti najemnikom — domačnom.

Za cerkev katoliško pridobil si je zaslug Gladstone, ki je govoril l. 1868 za zrušenje cerkve anglikanske na Irskem. Predlog njegov bil je tudi v zbornici poslancev sprejet v marcu l. 1869. Po tem zakonu nehala je biti cerkev anglikanska državna cerkev na Irskem; nehala pa je tudi neopravičeno plačevanje desetine duhovenstvu anglikanskemu.

L. 1870 bil je izdan tako zvan „Landbill“, kateri zakon naj varuje najemnike proti oderuštvi lastnikov. Pač se ni izpolnila nada Gladstonu, ki je mislil s tem umiriti nesrečno Irsko; živ dokaz temu je sedanje gibanje na „otoku zelenem.“ Anarhiji je Irška blizu, kakor pišejo časniki, ljudstvo je razbegano in razdivjano; feniani pokazujejo se povsodi in lordi niso več svesti življenja. Koliko pa je verjeti časnikařtvu sedanjemu, nam priča sledeči dopis iz Irškega listu francoskemu: Ko bi uredniki listov angleških hoteli govoriti resnico, bi bilo kmalu rešeno vprašanje irsko; ali oni ne podajajo resničnih novic iz dežele, rekoč, da je na Irskem anarhija ter da vsaki dan umrje kak lord posilne smrti. Res pa je, da so v preteklem letu bili štiri je umori v zvezi z gibanjem agrarnim, nasproti pa je bilo na tisoče revnih mož in ženà izgonih iz stanovališč, ker niso mogli plačati najemnine. Res je, da so lordi irski tajili, da je lakota, ker sicer bi se bila njih krivičnost pokazala... Irška trpi, ker je katoliška, ne zahteva nič drugega, nego da naj se jej vlada po zakonih, a ne po samovoljnosti deželnih lordov, ki so podkupili dopisovalce do listov angleških in francoskih.

Bog daj, da bi Gladstone, ki pridobiva prostost balkanski raji, dal tudi težko pričakovano svobodo nesrečni raji irski, ki, — osamljena in zapuščena — obdana in prep-

žena od sovražnika, kljubuje že nad 800 let nakanam njegovim!

O—v.

Politični pregled.

V Ljubljani 26. januarija.

Avstrijske dežele

Ministerski predsednik grof Taaffe je odgovoril na Hohenwartovo interpelacijo zaradi **bede kmečkega stanu.** Kar je Taaffe povedal, razveselilo bo vse kmečke kroge, ker bodo v deli, da imamo zdaj res poštenega ministra na čelu vade, kateri ima voljo, kmetom pomagati. Kakor se kaže, bode se za kmete vendar nekoliko na bolje obrnilo. Taaffe sprevidi in je tudi rekel, da se je do zdaj preveč skrbelo za gibljivi kapital, kar je bilo le trgovcem na korist. Sedajna vlada vé, odkodi izvira kmečka beda, ona vé, kje kmeta čevelj žuli, in to je ravno veselo znamenje. Taaffe je obljubil, da hoče kmetom pomagati, kar se bo dalo. Pri kupovanji ali podedovanji se bodo koleki znižali; vlada bo skušala pomagati pri zboljšanju zemljišč; postava zoper oderuhe bo tudi nekoliko koristila; ravno tako poboljški za posojilnice, ki so že sklenjeni; tudi se bodo naredile kmetijske šole, in znižala se bo vozina na železnicah. Taaffe priznava, da je razkosavanje zemljišč škodljivo, tedaj je upati, da bo vlada tudi v tej zadevi predložila kako pametno in koristno postavo. Slednjič izreka Taaffe želje, da bi prebivalstvo samo ne držalo križem rok, ter vlado podpiralo pri koristnih naporih za kmetijstvo, in s pomočjo deželnih zborov upa, da se bo že dalo kaj storiti za kmeta. —

Tako lepo in pošteno še noben minister ni govoril za kmete, in res črna nehvaležnost je, da mu nemški kmetje še situosti delajo, naščuvani od tistih liberalcev, ki za kmeta nikoli niso imeli srca, ter zanj tudi nikoli nič storili niso.

Minister **Dunajevski** je na Greuterjevo vprašanje odgovoril, da so bile pristojbine pri nakupu grajščin o času „chabrusa“ vsakako plačane. Bomo videli, kaj poreče na to „Politik“, ki je raznesla vest, da niso bile plačane.

V „Politiki“ se je oglasil nek **česki jud**, ki svoje judovske rojake opominja, naj ne vlečejo z Nemci, ampak s Čehi, ki imajo večino v deželi, in tudi zato, ker so Slovani nasproti judom vedno tolerantni bili, kar se o Nemcih ne more reči, ki so že v prejšnjih časih jude preganjali in so jih zdaj vnovič pričeli. Tudi judovski časnik „der Oesterreicher“ opominja med Slovani živeče jude, naj držé s svojimi sosedi, ne pa z Nemci.

To so znamenja, da so judje že začeli po vetru plajšč obračati, in da se mislijo sčasom približati tisti stranki, ki ima moč v rokah, namreč naši narodni stranki. Nekoliko jih k temu nagiba tudi sedanja protijudovska agitacija v protestantski Nemčiji. Že se nahajajo judje, ki priznavajo, da je katoliška cerkev proti judom bolj tolerantna, nego luteranska; drugi pa zopet še le zdaj spoznavajo, da so Slovani prav za prav bolj tolerantni (prizanesljiv) narod, nego so Nemci, in obžalujejo, da so do zdaj s svojim kapitalom le Nemce podpirali. — Čeravno so judje malo zanesljiv, in nam zavoljo njih sovraštva do Kristusa malo simpatičen zaveznik, vendar se ne dá tajiti, da imajo veliko kapitalno moč v rokah, in da bo nemško-liberalna stranka mnogo zgubila na svoji veljavi, ako jo judje zapustijo. Poljski in hrvaški judje so že prestopili k narodni stranki, isto se sme pričakovati od judov

v českých deželah naseljenih. Dunajski in med Nemci naseljeni judje pa bodo se ve da pri Nemcih ostali, dokler jim bo le količkaj kazalo. Vsekako je to znamenje, da se ustavoverna ladija utaplja, ker jo že zapuščajo podgane.

Vnanje države.

V Rusiji se množé glasovi, ki povdarjajo potrebo ustavnega življenja, zlasti voljenega državnega zbora, da bo nadzoroval uradnike in sploh celo upravo. Nedavno je spet profesor Kovajski priobčil daljši spis o tej zadevi.

V Macedoniji gospodarijo Turki po svoji stari navadi. Kristjanom kar vse jemljejo ter kristjanskim ženam silo delajo, to vse brez vsake kazni; če se kristjan pritoži, ne najde nikjer pravice. Nedavno so enega kristjana zato zaprli, ker je naredil na svojo hišo bolgarsk napis. Drugi so zopet zaprti, ker so naši pri njih narodne časnike, „Marico“ in „Narodni glas.“ Včasih turški roparji opleniijo cele vasi, pa se jim nič ne zgodi, ker se turškimi sodnikom ne zdi greh, kristjana oropati ali umoriti. To je stanje v Macedoniji. Za vse trpljenje Bolgarov pa so odgovorni tisti judovski in nemški kričači in diplomati, ki niso pustili, da bi bili Rusi Carigrad zasedli in turški državi v Evropi konec storili. Prej ali pozneje se bo to vendar zgodilo.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane 23. pros. Ena sitnost več je zopet prestana, namreč ljudsko in živinsko števljenje. — Nekteri se pa na ljudsko štenje še zmirom jezé, čeravno je že m nulo, jezé se zato, ker je bojda veliko lažnjivega zapisano bilo, ker so se mnogi za Nemce vpisali, ki še nemški ne zoajo. Čemu se nad tem jeziti? Ali je to v prvič, da se je kaj lažnjivega zapisalo? Ali ne več dragi moj, pregovor: „kdor veliko govori, tudi mnogo laže“? Ta pregovor smel bi se pa dandanes tako obrniti, da kdor veliko piše, se mora tudi včasih kaj zlagati; pri ljudskem štenji pa se je vendar dosti pisalo. Šihal si, dragi bralec, da se jih je v Šški 200 za Nemce vpisalo, v Novem mestu pa 500; ti se nad tem ljutiš, jaz pa nič. Če bi se prav pol Kranjcev za Nemce vpisalo, ali zamorejo srednje šole zavolj tega še bolj nemške biti, kakor so že? Ali zamorejo pri uradnih slovenščino še bolj prezirati kakor jo že zdaj? Kdor nič nima, se ognia nič ne vstraši, nam Slovencem se pa nima kaj vzeti v oziru jezikovne ravnopravnosti, pa tudi v drugih ozirih ne dosti, — pa brez zamere!

Predpust je zdaj, in zdaj bi se morali vsi za norce zapisati, ne pa za Slovence ali Nemce. Toda norenje stane denar, in odkar je denar vedno bolj redek postal med ljudmi, začeli so tudi Ljubljančani bolj trezni postajati, vse je resno in mirno, in komaj boš razločil predpust od postnega časa. Krčmarji napravljajo ples in vabijo ljudi s pismi in listki, če pa prideš na tak „bal“, se boš kesal, ako nisi dobre zimске obleke seboj vzél, ker se gotovo prehladiš, taka je praznota in mrzlotá po dvorani; godci bi še godli, ko bij m kdo za polič vina dal, ker pa tega ni, držé se jako čmerikavo; še bolj pa krčmar, ki še klobas ne more oddati, ko mu je vendar včasih pečenka premalo pošla!

Tako se spreminjajo časi žalibože vedno na slabije! Tudi stari korenjaki izumirajo, da enacih ni za njimi. Tako nas je te dni zapustil zopet eden stare garde, dr. Pestotnik, ki je stal vedno kakor skala na naši strani. Nem-

škutarski deželni odbor bo zdaj že skrbel, da posadi kakoga „frfasungsdragerja“ na njegovo mesto. Dober mož je bil Pestotnik in marsikoga je brezplačno ozdravil; bodi mu zemljica lahka! Težavna je borba za našo idejo, za našo svobodo in emancipacijo, tolika težavneja, ker imamo premalo tako značajnih mož, kakor je bil dr. Pestotnik.

Prihodnje mesce nas bo zopet politika razburila. Drugi mesec imamo menda volitve v kupčijsko zbornico, snšca ali pa aprila zopet volitve v mestni odbor. Kar se prvih tiče, smo preverjeni zmage v obrtniškem oddelku; ne vemo pa, kako bodo naredili naši „trgovci“. Le premnogo jih je med njimi, ki so zapisali „umgangssprache deutsch“, čeravno z našim kmetom radi tudi slovenski „občujejo“, kedar kaže kaj dobička; ker kmetu največ prodajo, je tudi njih občevalni jezik večinom slovenski, le kedar so se slovenskih grošev enkrat toliko našli, da jim nese, hoditi na ples v kazino ali pa v nemško gledišče, potem postane v teh krajih njih občevalni jezik „laibacherdeutsch“ ali bolje „kuheltajč“. Pustimo jim to veselje! Za volitve se pa le pripravimo in povejmo takim nemškujočim trgovcem, da ni lepo, ako volijo zoper narod in deželo, od ktere živé. — Zastran mestnih volitev se nadejamo, da bo letos vendar enkrat zmagali, ter vzeli z naskokom staro nemškutarsko trdnjavo, ljubljanski „rotovž“. Bog pomozil!

Iz pod Gorjancev 22. januarija. Dolgo je bilo treba opominjati in bezati, preden se je zastarani šentmihel-stopiški župan gosp. Saitz zdramil in dal razglasiti volitev novega občinskega odbora. Volitev napovedana je bila na 20. prosinca v Kandiji pri Novem mestu; volilcev se je bilo letos nenadno veliko sošlo, pa tudi ni čuda, saj je ta občina ena največjih po deželi ter obsega 4 župnije: St. Mihel, Stopiče, Vavtavas in Podgrad, skupaj blizo 8000 ljudi. O poli desetih dojde g. okr. glavar s svojim tajnikom, bere paragrafe o volitvi in na to se vrše volitve 14 davkarskih občin, za vsako en odbornik in en namestnik, kar je trajalo čez poldan. Okoli dveh prične voliti 3 razred, zapisnik volilcev je seveda zeló obširen in tajnik okr. glavarstva je bral vse zaporedoma, kdor je bil navzoč je volil 6 odbornikov in 1 namestnika. Ta zapisnik je zeló star in pomankljiv, ker vpisani so taki, ki plačujejo le 2 glid davka brez prikklad, pa tudi taki, ki plačujejo do 30 glid., vpisani so taki, katerim je bilo posestvo prodano, s takimi, kateri so že svojim sinovom izročili, nekteri pa so vpisani tudi po dvakrat.

Na to voli drugi razred 6 odbornikov in 1 namestnika in za tem 1. razred ravnó toliko, tedaj bo 32 odbornikov in 17 namestnikov, Res je večina narodna, toda preveč je vendar nasprotnikov v odboru, najžalostneje pa je, da bo izmed toliko odbornikov težko izbrati župana, kateri bi bil veren, naroden, značajan in spreten za ta važni posel. Kandidatje so menda trije, toda nobeden teh nima večine za-se in tudi ne vseh zahtevanih lastnosti, večino bi dobil en pošten narodnjak, toda je še premlad in bi ne hotel sprejeti. Iz Ljubljane se nam je priporočal nekdo, ki je bil odbornik poprej in je tudi zdaj, ki pa ni nič bolj naroden kot njegov nasprotnik.

Kakor vse kaže, bo velika borba o volitvi novega župana, ker nobeden izmed kandidatov še ni očitno svoje želje izrekel, se bo to brž ko ne še le pri volitvi pokazalo, ako bo vsaki kandidat volil sebe, kakor se je to godilo pri zadnji volitvi. Sploh se je pri volitvi pokazalo, da ta velika občina je le po sili in zvijači sku-

paj skrpana bila, ker volilci drug družega ne poznajo in vsaki kraj je hotel le svoje može in nobenega družega voliti. In dasiravno je v 3. razredu morda volilo 50 mož, je vendar odbornik z največ glasovi imel jih le 16; to kaže dosti očitno, da bi bilo najboljše, da bi se večini volilcev spolnila želja in se ta občina vsaj v tri razdelila. Ker je volitev le predolgo trajala in ob 6 zvečer še 2. razred ni končal in so volilci po 2. uri daleč v velikem snegu in hudem mrazu imeli do doma, jih je veliko odšlo, predno je volil 1. razred in predno je bila volitev končana. Radovedni smo tedaj, kdo bo šentmihel-stopiški-podgrajski-vavtovški župan, ali bo izmed „intelligence“ ali izmed „kmetov“ kateri? Morda Vam tudi volitev župana popišem. *)

Z Dunaja, 25. januarija. V državnem zboru je danes grof Taaffe odgovoril na H o h e n w a r t o v o interpelacijo o gospodarskih in kmetijskih zadevah. Rekel je, da je vlada temeljito preiskovala vzroke slabega stanja gospodarstva in kmetijstva, ter našla, da glavni vzroki te žalostne prikazni so: odprava postave, ki je vravnala dediščino zemljiš; odprava postave o razkosovanji zemljiš in oderuške postave; krah l. 1873 in razne nesreče, povodnji, slabe letine itd., ki so prizadejale kmetijstvu veliko škode. Vlada ima trdno voljo kmetijstvu na pomoč priti in je v tem oziru osnovala že več postavnih predlogov. Gosposka zbornica ima v razpravi načrt o združevanji zemljišč; postava o polajšanji davka za pomožna društva je že sklenjena, ravno tako postava o kužnih živinskih boleznih. Zbornica poslancev ravnó zdaj obravnava oderuško postavo. Skoraj se ji bode v razpravo izročila postava o znižanji pristojbin pri prepisih, kakor tudi postava, vsled ktere se bodo majhne zapuščine hitro in brezplačno reševale. Vlada bo deloma sama, deloma pa tudi po deželnih zborih skušala zboljšati stanje zemljiš z vstanovo strokovnjaških šol. Tudi pretresa, kako bi se dali dolgovi zadolženih kmetij, od katerih je treba plačevati velike obresti, po postavni poti premeniti v ceneje obresti; v ta namen pa prosi podpore državnega zbora, deželnih zborov, kakor tudi kmetijskega prebivalstva, katero bode skušala vlada obvarovati tudi pred nevarnostmi, ki mu jih napravljajo načela, ktera so se začela zadnji čas razširjevati med kmečkim ljudstvom. Ta odgovor bil je s pohvalo sprejet.

Minister Dunajevski je potem odgovoril na vprašanje, ki ga je bil Greuter vladi v svojem zadnjem govoru stavil, da so se plačale pristojbine in prepisi od tistih grajščin, ki so jih bili po kabrusu nakupili. —

Zatem se je nadaljevala splošna obravnava o oderuški postavi. Prvi je govoril Poljak Madejski za to postavo, drugi pa Rusin Kovalski. Tretji se je oglasil baron Depretis. Pravijo, da je prav zato prišel iz Trsta k obravnavam, da bi bil odgovoril na gori omenjeno vprašanje Greuterjevo. Ker pa je to storil že minister Dunajevski, Depretis ni imel pravega vzroka govoriti, ter je samo naznanil, da je hotel to povedati, kar je že pojasnil minister, potem pa se vsedel. Govoril je na to Greuter in krepko zavračal tiste govornike, ki so njegove besede napačno obračali. Zlasti je šibal liberalna poslanca Saxa in pastorja Haase, kteremu je rekel, da prvi je oderuške jude izgnal in mize menjivcev prevrnil ravno naš gospod Jezus Kristus sam, čigar ljubezen je Haase v izgled priporočal. Za njim je go-

*) Prosimo!

